

FAFELDOLGOZÁS AZ ISTENMEZEJEI BÉKE MG TSZ-BEN

Termelőszövetkezetünkben a fafeldolgozás évtizedes múltra tekint vissza. Természeti adottságaink, a gazdasági környezet, az ésszerű munkamegosztás, arra ösztönözte a mindenkori gazdasági vezetőket, hogy a termelőszövetkezet hatáskörzetéből származó, főleg kemény lombos faanyagot a lehető legnagyobb készütségi fokú végtermékek formájában értékesítse. Napjainkban 32 fő dolgozó, mintegy 10 millió Ft-os termelési értéket állít elő. Dolgozóink — kevés kivételtől eltekintve — betanított munkások, az évek folyamán termelőszövetkezetünknel ismerkedtek meg a fafeldolgozási tevékenység szakmai sajátosságaival.

A termékszerkezet gerincét a könnyűszerkezetes építési rendszer szerkezeti elemei teszik ki. A Tervezésfejlesztési és Típustervező Intézettel kötött, hosszú távú együttműködési szerződés eredményeként rövid, akác alapanyagú elemekből készíthető fatartókat, valamint szelemeneket, oromfalakat, kapuzatokat, fapaneleket állítunk elő. Belőlük összeállíthatók: állattartási épületek, raktárépületek, fedett sportterek, szociális épületek, ipari gyártócsarnokok stb.

Évek óta speciális fatömegcikkeket állítunk elő az élelmiszeripar részére, nagy volumenben. A sütőipar részére szakajtókat 100 000-es nagyságrendben, a húsfeldolgozó ipar részére ipari húsvágó deszkákat, ipari húsvágó tőkéket, 10 000-es nagyságrendben. Dolgozóink által gyártott vendéglátóipari, egyedi tervezésű belső berendezések megyénkben és a megye határain is túl méltó megbecsülést vívtak ki maguknak.

Az integrált technológiai hatásláncból következően szinte kivétel nélkül minden előállított termékünk alapanyaga saját erdeinkből származik. Az évente átlagosan feldolgozásra kerülő bruttó fatömeg 2500—3000 m³. Ezen módszer alkalmazásával, figyelmbe véve természeti adottságainkat, gazdasági környezetünket és az ésszerű munkamegosztást, mintegy 15—17% nyereséget tudunk elérni. Dolgozóink átlagos bérszínvonala 3770,— Ft/fő/hó.

Fafeldolgozásunk (elsődleges és másodlagos együttesen) műszaki, technikai színvonalát tekintve átlagosnak mondható, a hagyományos, automatikával, vezérléssel nem rendelkező faipari gépeket alkalmazzuk. Ez az anyagmozgatás terére is jellemző. Törekvéseink az élőmunka hatékonyságának növelésére, technikai-műszaki korszerűsítéssel ez évben már oda vezettek, hogy korszerű, pneumatikus szegbelövő, kapocsbelövő gyártósort tudunk kialakítani. A továbbiakban mind a fafeldolgozás, mind az anyagmozgatás terén további technikai-műszaki fejlesztéssel növelni kívánjuk az élőmunka hatékonyságát.

A feldolgozásra kerülő faanyagok értékének növelése végett az integrált technológiai hatáslánc utolsó szemeiként automatikus kondenzációs faipari szárítóberendezés beüzemelését végezzük el az év II. felében. Biztosítva ezzel azt a gazdaságos folyamatot, hogy anyaghibából eredő veszteség nélkül, minimális élőmunka-ráfordítással gyártott termékeink értékét többszörösére növeljük, illetve hosszú távon meg tudunk felelni az exportpiacok minőségi igényeinek.

Az évek hosszú során gondot jelentő, munkavédelmi szempontból fontos por- és forgácselszívási feladatokat is sikerült megoldanunk, biztosítva ezzel dolgozóink részére a megfelelő munkakörülményeket, illetve eleget téve a kötelező munkavédelmi előírásoknak.

Kiss János

A szilfavész az elmúlt évtizedekben megtizedelte Európa majd valamennyi országának szilfáit. A kórokozó meghatározása sokáig gondot okozott. A beteg, elszíneződött fatestű fákból elkülönített *Ceratosomella ulmi* gombát tartják általában a betegség kórokozójának. A feltevés azonban nem meggyőző, mivel hasonló elszíneződést más szervezetek is kiváltnak, mint arra *J. N. Gibbs*, a Phytopathology c. amerikai folyóirat szerkesztőjének írott levelében rámutat (1980. Vol. 70, No. 8., p. 699.). Amerikában tartja magát az a felfogás, hogy a szilfavész kórokozóját az I. világháború idején Európába hívott kínai munkások hozták be. Ezek a vendégmunkások ugyanis holmijukat vesszőből font kosárban tartották és ezen kéregdarabok maradhattak, amiben a kórokozót vektorként továbbvívó bogarak lapulhattak. Tény, hogy az I. világháborúban Franciaország emberhiánnyal küzdött és 1916-ban 5000 kínai vendégmunkást hoztak be a kínai Tien-Tsinből. Ezek a munkások különféle ipari üzemekben kaptak munkát. 1917-ben újabb 5000-et toboroztak a franciák Hongkongban és Kantonban, majd további 20 000-et Nankingban. Az angolok sem cselekedtek másként. Közösen mintegy 100 000 embert hoztak a távol-keleti országból. A behozott munkások Dunkerque és Lille között, a szövetséges csapatok frontvonalára mögött tevékenykedtek. A vesszőkosár elmélet azonban korántsem meggyőző. Nem valószínű, hogy a hajón megtett, igen hosszú, trópusi részeket vezető utat a bogarak átvészelhették volna. A feltevésnek az is ellentmond, hogy a kínaiak 1916-ban érkeztek Európába, a szilfavész megjelenése viszont 1917-ben történt, mégpedig nemcsak a németekkel hadban álló Franciaországban és Belgiumban, hanem a hadakozásból kimaradt Hollandiában is, amelyet a francia frontvonalaktól 50–100 km-es megszállt sáv választott el. Közlekedés a két rész között pedig nem volt. Nem valószínű tehát, hogy a betegség a vázolt körülmények között olyan gyorsan elterjedhetett volna. Ezért — mint a cikkfő megállapítja — az egész kosárelmélet nem állja meg helyét. Ha a *C. ulmi* valahonnan a Távol-Keletről érkezett, akkor inkább valamilyen kereskedelmi árutétellel jött be vagy esetleg ázsiai növénykollkció-szállítmánnal.

(Ref.: dr. Szodfridt I.)

A fatermesztési modellek akkor irányíthatják megfelelően az erdőgazdálkodást, ha helyes gazdasági célra irányulnak és értelmesen alkalmazzák azokat. Minden rendszer, így a fatermesztési is, nem abszolút jellegű, hanem sok összetevőnek összejátszásából adódó. Ezek közül egynek is megváltozása kérdésessé teszi az egészet. Tehetségtelen alkalmazó ezt sajnálatosnak tartja, mást meg éppen folytonos megfigyelésre és alkotó jellegű alkalmazásra serkenti, s ez tölti meg élettelt az erdőszekést. Az NSZK-ban úgy ítélik, hogy elegendő mennyiségű modellel rendelkeznek. A helyi körülmények, a kereslet és árváltozások mégis számos változat, esetleg új modell képzését követelik, s ezek elhatározók lehetnek az üzem gazdaságosságára. Ma már ilyeneket összefüggés-vizsgálattal, szimulációs módszerekkel vizsgálják és az eredményeket erdőművelési irányelvekben, utasításokban foglalják össze. Jele ez annak, hogy vége felé közeledhet a még ma sem kihalt alchimisztikus erdőművelési laborkodás. Követni kell *Heinrich Cotta* 1866-ból származó intelmét: „Meg kell tanulnunk összegyűjteni sokaknak, több időből, számos vidéken, változatos körülmények között szerzett tapasztalatait, összesíteni, abból általános szabályt levezetni, alaptörvényt felállítani és azt módosíthatni.” A megfelelő megoldást kigondoló, alkotó fantáziának ez inkább kaput tár, mint elreteszeli azt.

(AFZt, 1981. 15., 339—340. Ref.: *Jérôme R.*)

Az akác termesztéséről. Az ENSZ Élelmészügyi és Mezőgazdasági Szervezetének, a FAO-nak az erdőszeti szaklapja, az *Unasylya*, 1980. évi 127. számában közli *Keresztési Béla* akadémikusnak az akácról írott tanulmányát. Ebben a szerző jó áttekintést nyújt az akác elterjedéséről, nevelési, mag- és csemetetermesztési kérdéseiről, az akácerdősítésekről, erdőművelési, védelmi és használati vonatkozásairól. Utóbbiak között kiemeli a méhészetben játszott fontos szerepét, majd utal az akácnak, mint lehetséges állati takarmánynak a jelentőségére.

A tanulmányt számos, jól sikerült felvétel egészíti ki, ezekből az olvasó a nemesítési törekvések képes bizonyítékát is megismerheti a kiválasztott törzsfaktól a klónvizsgálati területekig.

Referált tanulmány bibliográfiai adata:

Keresztési B.: *The black locust*, *Unasylya*, 1980. Vol. 32., No. 127., 23—33. p.)

(Ref.: dr. Szodfridt I.)